

1. Kétfváltozós függvényekre való visszavezetéssel bizonyítsuk be, hogy az $f(z) = |z|$ és $g(z) = az + b$ ($a, b \in \mathbb{C}$) függvények mindenütt folytonosak!

Megoldás: $f(x + yi) = \sqrt{x^2 + y^2}$ folytonos mint kétfváltozós függvény.

$g(x + yi) = (a_1 + a_2i)(x + yi) + (b_1 + b_2i) = (a_1x - a_2y + b_1) + (a_2x + a_1y + b_2)i$, és az $u(x, y) = a_1x - a_2y + b_1$ és $v(x, y) = a_2x + a_1y + b_2$ kétfváltozós függvények folytonosak.

2. Határozzuk meg a következő komplex függvények határértékét z_0 -ban, ha létezik! Lehet-e egy függvényérték megváltoztatásával mindenütt folytonossá tenni a függvényt?

$$a) \frac{\bar{z}}{z}, z_0 = 0 \qquad b) \frac{z \operatorname{Re} z}{|z|}, z_0 = 0 \qquad c) \frac{z^4 + 3z^2 + 2}{z - i}, z_0 = i$$

Megoldás: a) Nincs határértéke, mert különböző görbéken tartva a 0-hoz más-más határértéket kaphatunk. Pl. a $z(t) = t$ ($t \in \mathbb{R}$) görbén $\lim_{t \rightarrow 0} \frac{t}{t} = 1$, míg a $z(t) = ti$ ($t \in \mathbb{R}$) görbén $\lim_{t \rightarrow 0} \frac{-ti}{ti} = -1$. Így folytonossá sem tehető.

- b) Legyen $f(z) = \frac{z \operatorname{Re} z}{|z|}$. Mivel $0 \leq |f(z)| = |\operatorname{Re} z| \leq |z| \rightarrow 0$, ha $z \rightarrow 0$, a rendőrelv miatt

$$\lim_{z \rightarrow 0} |f(z)| = 0, \text{ és így } \lim_{z \rightarrow 0} f(z) = 0. \quad z = x + yi \neq 0\text{-ra } f(z) = \frac{x^2}{\sqrt{x^2 + y^2}} + i \frac{xy}{\sqrt{x^2 + y^2}}$$

valós és képzetes része is folytonos, kétfváltozós függvény, tehát $f(z)$ mindenütt folytonos lesz, ha a 0-ban 0-nak definiáljuk.

- c) A $z_0 = i$ -ben a nevező és a számláló is 0-hoz tart, mert folytonosak és i -ben 0 az értékük. A polinom gyök helyéhez tartozó gyöktényezőt ki lehet emelni: $z^4 + 3z^2 + 2 = (z - i)(z^3 + iz^2 + 2z + 2i)$, tehát $\lim_{z \rightarrow i} \frac{z^4 + 3z^2 + 2}{z - i} = \lim_{z \rightarrow i} z^3 + iz^2 + 2z + 2i = 2i$. Minenhol máshol folytonos a függvény, mert két folytonos függvény hányadosa, nem nulla nevezővel, így ha a függvényt i -ben $2i$ -nek definiáljuk, akkor mindenhol folytonos lesz.

3. Differenciálhatók-e valahol az alábbi komplex függvények? Ahol differenciálható, ott adjuk is meg a deriváltat!

$$a) |z|^2 \qquad b) \cos \bar{z}$$

Megoldás: a) $u(x, y) = x^2 + y^2$, $v(x, y) = 0$, mindkettő differenciálható kétfváltozós függvény. Ezekre $u_x = 2x$, $v_y = 0$, $u_y = 2y$ és $v_x = 0$. Tehát $u_x = v_y$ és $u_y = -v_x$ csak akkor teljesül, ha $z = x + yi = 0$. Tehát egyedül 0-ban differenciálható a $|z|^2$ függvény, és ott a deriváltja $u_x + iv_x = 0$.

- b) $\cos(\overline{x + yi}) = \cos(x - yi) = \cos x \cos(yi) + \sin x \sin(yi) = \cos x \operatorname{ch} y + i \sin x \operatorname{sh} y = u(x, y) + iv(x, y)$. A kapott $u(x, y) = \cos x \operatorname{ch} y$ és $v(x, y) = \sin x \operatorname{sh} y$ kétfváltozós függvények mindegyike differenciálható. A Cauchy–Riemann-differenciálegyenletek szerint az f függvény differenciálhatóságához az kell még, hogy $u_x = v_y$ és $u_y = -v_x$ legyen. $u_x = -\sin x \operatorname{ch} y$, $v_y = \sin x \operatorname{ch} y$, $u_y = \cos x \operatorname{sh} y$, és $v_x = \cos x \operatorname{sh} y$, tehát a két egyenlet csak akkor teljesülhet egyszerre, ha $\sin x \operatorname{ch} y = \cos x \operatorname{sh} y = 0$. De $\operatorname{ch} y \geq 1$ minden y -ra, tehát $\sin x = 0$, azaz $x = k\pi$ valamely $k \in \mathbb{Z}$ -re, és a második egyenletből $\operatorname{sh} y = 0$, ezért $y = 0$. Így a függvény a $z = k\pi$ helyeken differenciálható, és itt a deriváltja $u_x + iv_x = 0$.

4. Határozzuk meg azt a reguláris $f(z) = u(x, y) + iv(x, y)$ függvényt, amelyre

$$a) u(x, y) = \frac{x}{x^2 + y^2}, (x, y) \neq (0, 0), f(\pi) = \frac{1}{\pi}; \quad b) v(x, y) = 2y(x + 1), f(i) = 2i - 1.$$

- Megoldás: a) $u_x = \frac{1 \cdot (x^2 + y^2) - x \cdot 2x}{(x^2 + y^2)^2} = \frac{y^2 - x^2}{(x^2 + y^2)^2} = v_y$, és $u_y = \frac{-2xy}{(x^2 + y^2)^2} = -v_x$. A másodikból $v = \frac{-y}{x^2 + y^2} + g(y)$ következik (alkalmas, csak y -től függő $g(y)$ függvénnyel), és akkor $v_y = \frac{y^2 - x^2}{(x^2 + y^2)^2} + g'(y)$, tehát $u_x = v_y$ miatt $g'(y) = 0$, azaz $g(y) = C$ konstans. Így $v(x, y) = \frac{-y}{x^2 + y^2} + C$. A feltétel szerint $u(\pi, 0) + iv(\pi, 0) = \frac{1}{\pi} + Ci = \frac{1}{\pi}$, tehát $C = 0$, és $f(z) = \frac{x}{x^2 + y^2} + i \frac{-y}{x^2 + y^2} = \frac{\bar{z}}{|z|^2} = \frac{1}{z}$.
- b) $u_x = v_y = 2(x+1)$, és $u_y = -v_x = -2y$. Így $u(x, y) = \int 2(x+1) dx = (x+1)^2 + g(y)$, amiből $u_y = g'(y) = -2y$, tehát $g(y) = -y^2 + C$, ezért $u(x, y) = (x+1)^2 - y^2 + C$, és $f(x+yi) = (x+1)^2 - y^2 + C + 2y(x+1)i$. Az $f(i) = 2i - 1$ feltétel miatt $2i - 1 = 1 - 1 + C + 2i$, tehát $C = -1$, és $f(x+yi) = (x+1)^2 - y^2 + 2y(x+1)i - 1$. (A függvényt kifejezhetjük z -vel is: $f(z) = z^2 + 2z$.)

5. Határozzuk meg az alábbi komplex hatványsorok konvergenciatartományának középpontját és sugarát, valamint a c)-beli hatványsor összegfüggvényét!

$$a) \sum_{n=1}^{\infty} \left(1 + \frac{1}{n}\right)^{n^2} z^n \quad b) \sum_{n=1}^{\infty} \frac{(n-1)!}{n^n} (z-i)^n \quad c) \sum_{n=1}^{\infty} \frac{n}{i^n} (z+i)^{n+1}$$

Megoldás: a) Gyökkritériummal: $\sqrt[n]{\left| \left(1 + \frac{1}{n}\right)^{n^2} z^n \right|} = \left(1 + \frac{1}{n}\right)^n |z| \rightarrow e|z| < 1$, ha $|z| <$

$\frac{1}{e}$. A konvergencia-középpont 0, a konvergenciasugár $\frac{1}{e}$.

b) Hányadoskritériummal (a faktoriális miatt):

$$\left| \frac{n!}{(n+1)^{n+1}} (z-i)^{n+1} \right| / \left| \frac{(n-1)!}{n^n} (z-i)^n \right| = \frac{n}{(n+1)^{n+1}} |z-i| =$$

$$\frac{n}{(n+1) \left(\frac{n+1}{n}\right)^n} |z-i| = \frac{n}{n+1} \cdot \frac{1}{\left(1 + \frac{1}{n}\right)^n} |z-i| \rightarrow \frac{1}{e} |z-i| < 1, \text{ ha } |z-i| < e. \text{ A konvergencia-középpont } i, \text{ a konvergenciasugár } e.$$

c) Gyökkritériummal: $\sqrt[n]{\frac{n}{|i^n|} |z+i|^{n+1}} = \sqrt[n]{n} \cdot |z+i|^{(n+1)/n} \rightarrow |z+i| < 1$ esetén abszolút konvergens a sor. A konvergencia-középpont $-i$, a konvergenciasugár 1. Ahol a sor abszolút konvergens:

$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{n}{i^n} (z+i)^{n+1} = (z+i)^2 \sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{i^n} n (z+i)^{n-1} = (z+i)^2 \sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{i^n} ((z+i)^n)' = (z+i)^2 \left(\sum_{n=0}^{\infty} (-iz+1)^n \right)' = (z+i)^2 \left(\frac{1}{1 - (-iz+1)} \right)' = (z+i)^2 \left(\frac{1}{iz} \right)' = i \frac{(z+i)^2}{z^2}$$

6. Számítsuk ki az $f(z)$ függvény integrálját a megadott \mathcal{G} görbe mentén:

- a) $f(z) = iz^2 - 2\bar{z}$, \mathcal{G} : $|z| = 2$, $\operatorname{Re} z \geq 0$, $\operatorname{Im} z \geq 0$, a kör negatív irányítása szerint;
 b) $f(z) = \operatorname{Re}(z + z^2)$, \mathcal{G} a $y = x^2$ ($0 \leq x \leq 1$) egyenletű parabola a komplex síkon, és az irány az x növekedésének iránya;
 c) $f(z) = \frac{z+2}{z}$, \mathcal{G} a $|z| = 2$, $\operatorname{Im} z \leq 0$ körív, pozitív forgásiránnyal;
 d) $f(z) = 3z^{\frac{2}{3}} + 2z$, \mathcal{G} az $1-i$, $2-i$, $2+i$ pontokat összekötő törtvonal.

Megoldás: a) Az első síknegyedbeli negyedkör paraméterezése negatív irányban

$$z(t) = 2e^{it}, \text{ ahol } t \frac{\pi}{2}\text{-től } 0\text{-ig megy. } f(z(t)) = i4e^{2it} - 4e^{-it}, \quad z'(t) = 2ie^{it},$$

- $f(z(t))z'(t) = -8e^{3it} - 8i$, tehát $\int_{\mathcal{G}} f(z) dz = \int_{\pi/2}^0 -8e^{3it} - 8i dt = \left[-\frac{8}{3i}e^{3it} - 8it\right]_{\pi/2}^0 = \frac{8}{3}i - \frac{8}{3}ie^{3\pi i/2} + 4\pi i = \left(\frac{8}{3} + 4\pi\right)i - \frac{8}{3}i(\cos \frac{3\pi}{2} + i \sin \frac{3\pi}{2}) = -\frac{8}{3} + \left(\frac{8}{3} + 4\pi\right)i$.
- b) A görbe paraméterezése $z(t) = t + t^2i$ ($0 \leq t \leq 1$). Ebből $z'(t) = 1 + 2ti$, $f(z(t)) = \operatorname{Re}(t + t^2i + t^2 - t^4 + 2t^3i) = \operatorname{Re}((t + t^2 - t^4) + i(t^2 + 2t^3)) = t + t^2 - t^4$, és $f(z(t))z'(t) = (t + t^2 - t^4) + i(2t^2 + 2t^3 - 2t^5)$. Így $\int_{\mathcal{G}} f(z) dz = \int_0^1 t + t^2 - t^4 dt + i \int_0^1 2t^2 + 2t^3 - 2t^5 dt = \left[\frac{1}{2}t^2 + \frac{1}{3}t^3 - \frac{1}{5}t^5\right]_0^1 + i \left[\frac{2}{3}t^3 + \frac{1}{2}t^4 - \frac{1}{3}t^6\right]_0^1 = \frac{19}{30} + \frac{5}{6}i$.
- c) $z(t) = 2e^{it}$ ($\pi \leq t \leq 2\pi$), $\int_{\pi}^{2\pi} \frac{2e^{it} + 2}{2e^{it}} (2ie^{it}) dt = \int_{\pi}^{2\pi} 2ie^{it} + 2i dt = [2e^{it} + 2it]_{\pi}^{2\pi} = 2e^{2\pi i} - 2e^{\pi i} + 2\pi i = 2 - (-2) + 2\pi i = 4 + 2\pi i$.
- d) $f(z)$ -nek van primitív függvénye: $z^3 + z^2$, így $\int_{\mathcal{G}} f(z) dz = [z^3 + z^2]_{1-i}^{2+i} = (2+i)^3 + (2+i)^2 - (1-i)^3 - (1-i)^2 = 7 + 19i$.